

עפ"ג 40546/02/16 - לידיה גרינברג חננייב, נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 מאי 2016

עפ"ג 40546-02-16 גרינברג חננייב נ' מדינת ישראל

לפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, ס. נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

תמר נאות פרי

המערערת

לידיה גרינברג חננייב,

ע"י ב"כ עו"ד ליאור פנחס

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

פסק דין

רון שפירא, ס. נשיא [אב"ד]:

בפנינו ערעור על חומרת גזר דינו של בית משפט השלום בחדרה, כב' ס. הנשיא, השופט אביו גופמן (להלן: "בית משפט קמא"), אשר ניתן ביום 7.1.16, בת"פ 45901-03-14.

המערערת, הנאשמת בבית משפט קמא, הועסקה בבנק דיסקונט בשנים 2008 עד 2011. בהתאם לעובדות כתב אישום מתוקן בו הודתה, הורשעה המערערת בחמישה אישומים, בעבירות הבאות:

אישום ראשון - עבירות של גניבה בידי עובד, עבירה לפי סעיף 383(א)(1)+(2) + סעיף 391 לחוק העונשין (מספר עבירות); זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין (מספר עבירות); שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 420 לחוק העונשין (מספר עבירות).

אישום שני - עבירות של גניבה בידי עובד, עבירה לפי סעיף 383(א)(1)+(2) + סעיף 391 לחוק העונשין (מספר עבירות); זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין (מספר עבירות); שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 420 לחוק העונשין (מספר עבירות).

אישום שלישי - קבלת דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין (מספר עבירות).

אישום רביעי - זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין (מספר עבירות); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין (מספר עבירות).

אישום חמישי - עבירות של גניבה בידי עובד, עבירה לפי סעיף 383(א)(1)+(2) + סעיף 391 לחוק העונשין (מספר עבירות); זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין (מספר עבירות); שימוש במסמך מזויף, עבירה לפי סעיף 420 לחוק העונשין (מספר עבירות).

בתמצית יצוין כי המערערת ניצלה את תפקידה ומעמדה בבנק וביצעה פעולות של הגדלת מסגרות אשראי בחשבונות של לקוחות, רובם קרובי משפחה, תוך כדי שהיא מושכת הלוואות בחשבונות הנ"ל.

בהמשך, וכפי שיפורט, פעלה המערערת להחזרת ההלוואות. יצוין כי לטענת המערערת, בשלב מסוים ומשראתה שהיא אינה עומדת בהחזר ההלוואות, פנתה לגורמי ההנהלה בבנק וחשפה בפניהם את מעשיה. יוער כי על פי העובדות המפורטות בסעיפים 4-5 לכתב האישום המתוקן, בו הודתה המערערת, נפתחה חקירה במסגרת הליך ביקורת פנימית בבנק שבמהלכה התגלתה הפרשה. עם זאת ולצורך הדיון שבפנינו מוכנים אנו להניח, לטובת המערערת, כי היא חשפה מיוזמתה את מעשיה ושיתפה פעולה מלאה עם גופי החקירה. בהמשך גם פעלה להשבת הכספים במידה יכולתה.

בית משפט קמא שמע את טענות הצדדים לעונש וקבע מתחמי ענישה בכל אחד מהאישומים. בהמשך, ותוך שבית משפט קמא מביא בחשבון נסיבות אישיות קשות של הנאשמת (בעלה נכה צה"ל ופרטי מצבו פורטו בתסקיר שירות המבחן והובאו בפני ע"י בא כוחה של המערערת. היא אם לארבעה ילדים המטפלת יחידה בענייני המשפחה), ולאחר שהביא בחשבון את המלצות שרות המבחן אשר ציין את הנסיבות המיוחדות של הנאשמת, הורה בית משפט קמא לגזור על המערערת 8 חודשי מאסר בפועל ועוד מאסר על תנאי למשך שנה והתנאי הוא שהנאשמת לא תעבור במשך 3 שנים העבירות בהן הורשעה, הכל כמפורט בסעיף 8 לגזר הדין.

המערערת פנתה לבית משפט זה בבקשה להפחית מעונשה. לטענתה, לא ניתן ע"י בית משפט קמא משקל מספיק לנסיבות חייה הקשות, לעובדה כי היא זו שחשפה מיוזמתה את מעשיה ופעלה גם להחזיר את הכספים. אמנם לא כל הסכום הוחזר אולם, אין חולק כי המערערת היא זו שפעלה מיוזמתה לחשוף את מעשיה. עוד נטען כי לא ניתן משקל מספיק להמלצות שרות המבחן אשר בשים לב לנסיבותיה המיוחדות של הנאשמת, המליץ להעמידה בפיקוח של שרות המבחן ולהימנע מגזירת עונש של מאסר.

ב"כ המשיבה טענה בפנינו כי מדובר בפרשת מרמה חמורה ומתוחכמת. אמנם מדובר במעידה חד פעמית ואולם, זו נמשכה תקופה ממושכת כאשר המערערת מנצלת את מעמדה בבנק. עבירות מסוג זה מערערות את יציבות הבנק ואמון הלקוחות בו, על כל המשתמע מכך ובנסיבות אלו סבורה ב"כ המשיבה כי דין הערעור להידחות. ב"כ המשיבה הפנתה בעניין זה, בין היתר, לדברים שנאמרו בגזר דינה של אתי אלון בפרשת המרמה בבנק למסחר [ת"פ מחוזי תל אביב 40182/02 **מדינת ישראל נגד אלון** (1.7.2003); ע"פ 7075/03 **אלון נגד מדינת ישראל** (2.8.2006)]. אמנם לא נטען בפנינו כי מדובר באותו היקף של מרמה ואין חולק כי הנסיבות שונות ואולם, הדברים שנאמרו שם בכל הנוגע לסיכון שיש בתופעת עבירות מעילה ע"י ממלאי תפקידים בבנק, נכון גם למקרה שבפנינו.

שקלנו את טיעוני הצדדים. נבחר מיד כי ככלל, העונש שנגזר על המערערת הוא עונש מקל. אין חולק כי בעבירות של מעילה המבוצעות ע"י ממלאי תפקיד בבנק, יש סיכון של ממש ליציבות המערכת הכלכלית וזאת מעבר לפגיעה המידית

כתוצאה מגניבת כספים. במצב הדברים הרגיל אין חולק כי העונש במקרה זה הוא עונש קל אשר לכאורה לא היה עוד מקום להתערב בו, ובמיוחד שלא להקל עוד.

אלא שסבורים אנו שבמקרה זה יש מקום להתחשב במצוקה המיוחדת של המערערת, כפי שהוצגה בתסקיר שרות המבחן המפורט וכפי שהוצגה בפנינו. יש גם לתת משקל לעובדה כי המערערת היא זו שפנתה למנהליה בבנק, תיארה את הסתבכותה והתדרדרותה ולמעשה היא זו שסייעה בחשיפת המעשה. ענין זה מעיד יותר מכל על העובדה כי היא מודעת לחומרת המעשה וכי אין מדובר בפעילות עבריינית לשמה, כדוגמת הפעילות אשר הייתה בפרשת אתי אלון הנ"ל, אלא שיש לראות את המקרה כולו על הרקע של נסיבות החיים הקשות אשר הובילו להתדרדרות.

בהביאנו בחשבון את מכלול הנסיבות כפי שפורטו בתסקיר המבחן, את חלוף הזמן הרב מעת שבוצעו העבירות, וכן בהביאנו בחשבון את המלצות הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (ועדת דורנר), כפי שפורסמו בנובמבר 2015, סבורים אנו כי במקרה זה מאסר קצר מאחורי סורג ובריה לא ישרת תכלית של ממש. בנסיבות אלו, יש מקום להקל עם הנאשמת ולקצר את תקופת מאסרה כך שתוכל לרצותה בעבודות שרות.

נדגיש לעניין זה כי רואים אנו במקרה זה כמקרה חריג שבו יש לתת משקל מוגבר לנסיבות האישיות. ככלל, ובכל מקרה דומה של ביצוע עבירת מעילה ע"י פקיד בנק, היינו קובעים בלא היסוס כי העונש שנגזר הוא עונש קל. ואולם, כאמור, נסיבותיה האישיות של המערערת במקרה זה חריגות, נסיבות המקרה מיוחדות, לרבות אופן חשיפתו, ובהתאם סברנו שיש מקום להיעתר לערעור, ולו מחמת מידת הרחמים, כדברי ר' משה חיים לוצאטו (הרמח"ל) בעל מסילת ישרים, פרק ד' ("בדרך קניית הזהירות"):

"ואם תאמר, אם כן מידת הרחמים למה היא עומדת, כיון שעל כל פנים צריך לדקדק בדין על כל דבר? התשובה, ודאי מידת הרחמים היא קיומו של עולם שלא היה עומד זולתו כלל, ואף על פי כן אין מידת הדין לוקה.... וזה חסד ודאי שאינה משורת הדין, אך על כל פנים הנה הוא חסד שאינו מכחיש הדין לגמרי, שהרי יש צד להתלות בו, שתחת הרצון שנתרצה בחטא וההנאה שנהנה ממנו בא עתה הנחמה והצער. וכן אריכות הזמן איננו יתרון על החטא, אלא סבלנות קצת לפתוח לו פתח תיקון....".

סבורים אנו כי זה המקרה בו יש לתת משקל של ממש לסיכויי השיקום, לפתוח למערערת פתח לתיקון, ולהימנע מגזירת עונש של מאסר בפועל, אשר הנזק שבו יעלה על התועלת. ערים אנו לדברי חז"ל כי **"כל שנעשה רחמן על האכזרי לסוף נעשה אכזר על הרחמנים"** (מדרש תנחומא, מצורע, א) וראו לענין זה שלמה רבינוביץ, **"והלכת בדרכיו" על מידת הרחמים במשפט העברי**, "פרשת השבוע" גליון 89, מתפרסם באתר משרד המשפטים www.justice.gov.il/structure/heblaw/parasha.htm. עם זאת, והביאנו בחשבון את חלוף הזמן מעת שבוצעו העבירות (בשנים 2010 - 2011) ובשים לב למכלול הנתונים הייחודיים של המערערת, ולסיכויי השיקום הממשיים, מצאנו לנכון לקצר במידת מה את עונשה של המערערת באופן שבו תוכל לרצות את מאסרה בעבודות שרות.

אשר על כן ובסיכומי של דבר, אנו מורים לקבל את הערעור באופן שבו במקום שמונת חודשי המאסר שנגזרו על

המערערת, תרצה המערערת מאסר למשך תקופה של שישה (6) חודשים. אנו מתירים למערערת לרצות את עונשה בעבודות שרות במעון "נווה חורש" בחדרה, וזאת בהתאם להמלצת הממונה על עבודות השרות.

אנו מבהירים למערערת כי יהיה עליה להתייצב לריצוי עבודות השרות במועד ולמלא אחר כל הוראות הממונה על עבודות השרות, אם לא תקפיד בביצוע הוראות הממונה על עבודות שרות או מי מטעמו וכן אם תבצע עבירה נוספת כלשהי בתקופת ריצוי עבודות השרות, וקודם לסיום מועד ריצוי עבודות השרות, כי אז ניתן יהיה להפקיע את עבודות השרות ולהורות שתתחייב את מאסרה כמאסר בפועל במתקן כליאה. עוד יודגש כי בסמכותו של הממונה על עבודות שרות לשנות את מקום העבודה ויהיה על המערערת לרצות את עונשה ולעבוד בכל מקום בו יורה הממונה על עבודות שרות.

הנאשמת תתייצב לריצוי מאסרה בעבודות שרות ביום 26.10.16, עד השעה 9:00 במפקדת עבודות השירות, בימ"ר עמקים המצוי במתחם תחנת משטרת טבריה בכתובת דרך הציונות 14 טבריה. טלפונים: 04-6728405, 04-6728421, 08-9775099, וזאת לשם קליטתה לעבודות שרות.

יתר חלקי גזר דינו של בית משפט קמא יישארו בעינם ללא שינוי.

רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]

השופט אברהם אליקים:

אני מסכים.

אברהם אליקים, שופט

השופטת תמר נאות פרי:

אני מצטרפת לפסק דינו של האב"ד, כב' השופט שפירא. מבחינתי, הדגש במקרה זה הינו על נסיבות חייה הקשות של המערערת, בזיקה לסעיף 40א(8) לחוק העונשין, וההשלכות המשמעותיות, עד כדי הרסניות, שתהיינה לעונש של מאסר בפועל על המערערת ועל התא המשפחתי שלה, בשים לב לכך שהיא המטפלת והמפרנסת של ארבעת הילדים במשפחה נוכח מצבו של הבעל, וזאת בזיקה לסעיף 40א(2) לחוק.

תמר נאות פרי, שופטת

הוחלט, כאמור בפסק דינו של האב"ד, לקבל את הערעור באופן שבו תקוצר תקופת המאסר ל - 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודת שירות, כמפורט לעיל. יתר חלקי גזר הדין יישארו בעינם ללא שינוי.

ניתן היום, י"א אייר תשע"ו, 19 מאי 2016, במעמד המערערת ובאי כוחם הצדדים.

תמר נאות פרי, שופטת

**אברהם אליקים,
שופט**

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**